

Sygn. akt III AUa 577/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko SSA Urszula Iwanowska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2012 r. w Szczecinie

sprawy E. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wstrzymanie wypłaty emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 maja 2012 r. sygn. akt VI U 1965/11

zmienia częściowo zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję z dnia 12 października 2011 roku i stwierdza, że emerytura podlega wypłacie.

Sygn. akt III AUa 577/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 października 2011 roku (znak (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając z urzędu, wstrzymał E. Ł. wypłatę emerytury z uwagi na kontynuację przez nią zatrudnienia. Organ rentowy wskazał, iż w celu podjęcia wypłaty emerytury, ubezpieczona winna przedłożyć świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Odwołaniem z dnia 8 listopada 2011 roku E. Ł. zaskarżyła powyższą decyzję, wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do dalszej wypłaty świadczenia emerytalnego także po 1 października 2011 r. i powołując się w uzasadnieniu odwołania na naruszenie zasady zaufania jednostki

do państwa i stanowionego przez nie prawa, w tym na naruszenie ochrony praw nabytych i zasady lex retro non agit oraz wpro wadzania zmian do sytemu prawnego z zachowaniem odpowiedniego vacatio legis. Ponadto ubezpieczona wskazała, iż przepis art.28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 Nr 257, poz. 1726) dyskryminuje tylko określoną grupę zatrudnionych emerytów, o dmawiając im możliwości realizacji wypracowanego prawa do emerytury. Regulacja ta premiuje osoby, które choćby na jeden dzień rozwiążą dotychczasowy stosunek pracy, który później bez przeszkód mogą kontynuować, nie tracąc prawa do emerytury. Nie dotyczy to jednak grupy pracowników, zatrudnionych w tzw. sferze publicznej, która nie ma możliwości zawarcia z pracodawcą podobnego porozumienia.

Decyzją z dnia 14 listopada 2011 r. (nr (...)) organ rentowy przyznał, na wniosek ubezpieczonej z 1 czerwca 2011 r., emeryturę według nowych zasad od 1 czerwca 2011 r., zawieszając równocześnie wypłatę świadczenia emerytalnego (przyjmując, że dotychczas wypłacona emerytura jest korzystniejsza) z uwagi na kontynuację zatrudnienia przez ubezpieczoną.

Odwołaniem z dnia 25 listopada 2011 roku E. Ł. zaskarżyła powyższą decyzję w części dotyczącej wstrzymania wypłaty emerytury i wnosząc w tym zakresie o zmianę decyzji poprzez przyznanie jej prawa do dalszej wypłaty świadczenia emerytalnego także po 1 października 2011 r., powołując w uzasadnieniu odwołania te same argumenty, co w dowołaniu od decyzji z dnia 12 października 2011 r.

W odpowiedzi na oba odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie w całości, powołując się na przepis art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm., zwana dalej ustawą emerytalną) i wskazując, iż rozwiązanie zastosowane przez ustawodawcę w tym przepisie nie jest czymś nowym, ponieważ identycznie brzmiący przepis art. 1-3 ust 2a ustawy emerytalnej obowiązywał od 1 lipca 2000 r. do 7 stycznia 2009 r., z dniem 8 stycznia 2009 r. został dopiero uchylony. W gruncie rzeczy nastąpiło przywrócenie poprzedni o obowiązującego stanu prawnego, przy czym nie oznacza to ani naruszenia praw nabytych ani przepisów Konstytucji RP, bowiem Trybunał Konstytucyjny zajmował się w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r. (SK 45/04) konstytucyjnością art. 103 ust.2a, stwierdzając jego zgodność z Konstytucją.

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2012 r., Sąd Okręgowy w Szczecinie połączył sprawy z obu odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 8 maja 2012 r., oddalił odwołanie ubezpieczonej od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 12 października 2011 r. i 14 listopada 2011 r.

W ustaleniach faktycznych Sąd I instancji podał, iż E. Ł. urodziła się(...) roku. Od 1 lutego 1991 r. i nadal (także po dniu 1 października 2011 roku) jest nieprzerwanie zatrudniona na podstawie umowy o pracę w II Urzędzie Skarbowym w S. na stanowisku starszego komisarza skarbowego.

W dniu 7 lipca 2008 r. ubezpieczona złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddziale w S. wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury. Decyzją z dnia 11 lipca 2008 roku organ rentowy przyznał jej prawo do tego świadczenia od dnia 1 lipca 2008 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, zawieszając jednocześnie wypłatę tego świadczenia z uwagi na nierozwiązanie przez ubezpieczoną stosunku pracy łączącego ją z pracodawcą, na rzecz którego wykonywana była praca bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury.

Decyzją z dnia 29 kwietnia 2009 r., na wniosek z 27 marca 2009 r., organ rentowy przeliczył ubezpieczonej emeryturę i wznowił jej wypłatę od 1 marca 2009 r.

Decyzją z dnia 12 października 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, działając z urzędu, wstrzymał ubezpieczonej od 1 października 2011 r. wypłatę emerytury z uwagi na kontynuację przez nią zatrudnienia. Równocześnie poinformował ubezpieczoną o możliwości podjęcia wypłaty emerytury w przypadku rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Decyzją z dnia 14 listopada 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, działając na wniosek ubezpieczonej z dnia 1 czerwca 2011 r., przyznał E. Ł. prawo do emerytury wyliczonej według nowych zasad (z uwagi na ukończenie przez ubezpieczoną 60 roku życia), zawieszając równocześnie w uiszczenie emerytury (dotychczasową uznano za wyższą od tej na nowo wyliczonej) z uwagi na kontynuację przez E. Ł. zatrudnienia. Równocześnie poinformował ubezpieczoną o możliwości podjęcia wypłaty emerytury w przypadku rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, iż odwołanie ubezpieczonej nie zasługuje na uwzględnienie. Uzasadniając powyższe wskazał, iż **prawo do emerytury ubezpieczona nabyła z dniem 1 lipca 2008 r., kiedy to (tak samo jako i obecnie) była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w Drugim Urzędzie Skarbowym w S..** W związku z tym, że ubezpieczona nabyła prawo do emerytury bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywała pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, wypłata tejże emerytury została jednocześnie z jej przyznaniem zawieszona. Wznowienie wypłaty nastąpiło od 1 marca 2009 r. na wniosek ubezpieczonej. Bezsporne jest również, iż po dniu 1 października 2011 roku ubezpieczona kontynuuje nieprzerwanie - rozpoczęte w dniu 1 lutego 1991 r. - zatrudnienie w II Urzędzie Skarbowym w S..

Spór w rozpoznawanej sprawie sprowadzał się zatem do oceny zagadnienia prawnego czy w niniejszym stanie faktycznym zostały spełnione przesłanki konieczne do zastosowania przepisu art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm., zwanej dalej ustawą emerytalną).

Dalej Sąd pierwszej instancji wskazał, iż przepis art. 103 a został dodany do ustawy emerytalnej przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2010 Nr 257 poz. 1726) i wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2011 roku. Stanowi on, iż „prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury”.

Z brzmienia tego przepisu wynika więc, iż w odniesieniu do osób, które, pozostając w zatrudnieniu, nabyły prawo do emerytury w 2011 roku, organ rentowy w ogóle nie podejmuje wypłaty świadczenia, jeżeli nie nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy. Jednakże, po rozwiązaniu umowy o pracę, osoby te mogą zatrudnić się ponownie u tego samego lub innego pracodawcy i wówczas emerytura będzie im wypłacana (ustaną przesłanki do jej zawieszenia). Osoby zaś, którym prawo do emerytury przyznano przed dniem 1 stycznia 2011 roku i które nadal pracują na podstawie tej samej umowy o pracę u tego samego pracodawcy, u którego pracowały bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, mogły mieć wypłacane świadczenie emerytalne tylko do końca września 2011 roku (wobec nich wejście w życie art. 103a ustawy emerytalnej zostało bowiem odroczone, na mocy art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o

finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw). Natomiast od dnia 1 października 2011 roku także wobec tych emerytów znajduje zastosowanie nowy przepis - art. 103 a, stanowiący podstawę wstrzymania wypłaty emerytury. Nie budzi przy tym wątpliwości, że także i w stosunku do tej grupy emerytów wypłata emerytury zostanie podjęta w sytuacji, w której rozwiążą oni dotychczasowy stosunek pracy, po czym zawrą (lub nie) nową umowę o pracę - z tym samym lub innym pracodawcą - kontynuując tym samym działalność zarobkową.

W ocenie Sądu Okręgowego, literalna wykładnia omawianego przepisu jest jasna i nie budzi wątpliwości. Ustawodawca jednoznacznie wskazał okoliczności faktyczne, których wystąpienie spowoduje zawieszenie emerytury. Wskazać należy, że regulacja analogiczna do mającego obecnie zastosowanie przepisu art. 103 a ustawy emerytalnej funkcjonowała już w polskim systemie prawnym w okresie od dnia 1 lipca 2000 roku do dnia 7 stycznia 2009 roku. Obowiązujący w tym czasie przepis art. 103 ust. 2 a ustawy emerytalnej uzależniał nabycie prawa do emerytury od uprzedniego rozwiązania stosunku pracy łączącego beneficjenta z pracodawcą, na rzecz którego świadczył on pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Z dniem 8 stycznia 2009 roku norma ta została jednak uchylona przepisami ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507). Przepis ów brzmiał następująco: „Prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego”, co oznacza iż jego brzmienie było identyczne z tym, które obecnie funkcjonuje w obrocie prawnym jako norma przepisu art. 103a ustawy emerytalnej.

Konstytucyjność takiej regulacji (funkcjonującej wówczas jako art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej), wprowadzającej wymóg rozwiązania stosunku pracy, została już poddana analizie przez Trybunał Konstytucyjny. W wyroku z dnia 7 lutego 2006 roku, w sprawie o sygn. akt SK 45/04, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 103 ust 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 30, art. 65 ust. 1, art. 70 ust. 5 i art. 73 Konstytucji.

W uzasadnieniu tego stanowiska (wyrażonego przy okazji analizowania sytuacji prawnej dwóch konkretnych emerytów, którym - tak jak obecnie ubezpieczonej - zawieszono wypłatę przyznanego wcześniej świadczenia emerytalnego) Trybunał Konstytucyjny podkreślił, iż celem wprowadzonego przepisu jest tworzenie nowych miejsc pracy. Zaznaczył, że wprowadzone rozwiązanie ma zachęcać osoby, które osiągnęły wiek emerytalny do rozwiązania stosunku pracy, a tym samym do definitywnego zwolnienia miejsc pracy dla młodszych osób. Zdaniem Trybunału, regulacja ta ma służyć realizacji konstytucyjnych zadań państwa. Zgodnie bowiem z art. 65 ust. 5 Konstytucji, władze publiczne mają obowiązek prowadzić politykę zmierzającą do pełnego, produktywnego zatrudnienia poprzez realizowanie programów zwalczania bezrobocia, w tym organizowanie i wspieranie poradnictwa i szkolenia zawodowego oraz robót publicznych i prac interwencyjnych.

Nadto Trybunał wskazał, iż już kilkakrotnie wypowiedział się w kwestii dopuszczalności zawieszenia lub ograniczenia świadczeń emerytalnych. W świetle dotychczasowego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, ograniczenie prawa do uzyskania świadczeń emerytalno-rentowych w sytuacji uzyskiwania innych dochodów, w tym wynagrodzenia z tytułu pracy, jest co do zasady dopuszczalne. Zawieszenie lub ograniczenie tych świadczeń nie powinno jednak przekraczać określonej miary i podlega ocenie z punktu widzenia zasady proporcjonalności i niearbitralności.

Stanowisko to TK podtrzymał w wyroku z dnia 27 stycznia 2010 roku, w sprawie o sygn. SK 41/07, w którym stwierdził, iż Konstytucja nie nakłada na prawodawcę obowiązku zapewnienia jednostce świadczeń emerytalnych wypłacanych pomimo kontynuowania przez nią aktywności zawodowej.

Mając na uwadze powyższe, z uwagi na to, że kwestia zgodności z ustawą zasadniczą przepisów, na mocy których osoby nabywające prawo do emerytury zobowiązane zostały do dokonania wyboru między rozwiązaniem stosunku pracy w celu pobierania emerytury albo kontynuowaniem zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy, została już w sposób wiążący rozstrzygnięta przez Trybunał Konstytucyjny, w ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie bezprzedmiotowym było występowanie po raz kolejny z pytaniem prawnym w tym zakresie. Nie ujawniły się bowiem żadne nowe okoliczności prawne, które mogłyby skłonić do przypuszczenia, że nowa regulacja różni się od normy wcześniej obowiązującej oraz że jest to różnica na tyle istotna, że można kwestionować konstytucyjność nowego przepisu. Tym bardziej, że ubezpieczona nabyła prawo do emerytury pod rządami tożsamego - z obowiązującym względem niej od października 2011 r. - przepisu, ocenionego już przez Trybunał Konstytucyjny jako zgodny z Konstytucją (art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej).

Jednocześnie Sąd Okręgowy podał, iż ustawa z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw została ogłoszona w Dzienniku Ustaw z 30 grudnia 2010 roku, a kwestionowany przepis art. 103a ustawy emerytalnej zaczął obowiązywać wobec ubezpieczonej dopiero od 1 października 2011 roku, za zatem miała ona 9 miesięcy na dostosowanie się do nowej sytuacji. W ocenie Sądu, jest to wystarczająco długi okres na dostosowanie się do nowej regulacji i podjęcie przez osobę zainteresowaną odpowiednich działań w tym zakresie. Ubezpieczona miała więc czas na rozważenie wszelkich opcji, w tym dokonanie wyboru między nieprzerwaną kontynuacją zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy, a możliwością pobierania w emerytury.

Ustawą z dnia 10 czerwca 2011 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 168, poz. 1001), do ustawy emerytalnej dodano przepisy art. 194 c-194 h. Normy te - jak słusznie zauważył Prokurator Generalny w skierowanym do Trybunału Konstytucyjnego piśmie z 10 sierpnia 2011 r., złożonym w sprawie K 24/11, stanowią swego rodzaju rekompensatę dla tych emerytów, którym zawieszono wypłatę wcześniej wypłacanej emerytury. W szczególności przepis art. 194 c stanowi, iż jeżeli w okresie od dnia 1 stycznia 2009 roku do dnia 30 września 2011 roku emeryt pobierał emeryturę, do której prawo zostało zawieszane od dnia 1 października 2011 roku na podstawie art. 103a, może zgłosić wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury, na zasadach określonych w art. 194 d-194 h, o ile nie pobrał emerytury wskutek tego zawieszenia przez co najmniej 18 miesięcy.

Od powyższego wyroku apelację wniosła ubezpieczona, która wskazała, iż nie zgadza się z treścią wydanego wyroku, jednocześnie wniosła o zmianę wyroku poprzez przyznanie jej prawa do dalszej wypłaty świadczenia emerytalnego także po 1 października 2011 roku;

Jednocześnie wniosła o rozważenie przez Sąd możliwości wystąpienia z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego w trybie art. 193 Konstytucji co do zgodności art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw z Konstytucją, a zwłaszcza z konstytucyjną zasadą praw nabytych wynikającą z zasady demokratycznego państwa prawa (art. 2 Konstytucji) w przypadku stosowania w/w przepisów do osób, które prawo do emerytury nabyły przed ich wejściem w życie;

Organ rentowy nie ustosunkował się do apelacji ubezpieczonej.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja ubezpieczonej okazała się zasadna.

Na wstępie Sąd Apelacyjny zauważa, iż apelacja ubezpieczonej skierowana była wyłącznie przeciwko decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 12 października 2011 r. i związku z tym kontrola instancyjna była prowadzona w tym zakresie.

Przechodząc do merytorycznego rozpoznania apelacji Sąd Odwoławczy wskazuje, iż w wyroku z 13 listopada 2012 roku Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 konstytucji. W pozostałym zakresie Trybunał umorzył postępowanie.

Na podstawie art. 6 ustawy z 16 grudnia 2010 r. ustawodawca dodał do ustawy o emeryturach i rentach z FUS art. 103 a, zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Na mocy art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. nowy art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS znalazł zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, poczynając od 1 października 2011 r. Z tych dwóch przepisów, tj. art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, Trybunał zrekonstruował normę zakwestionowaną we wniosku grupy senatorów.

Podstawowy problem w rozpatrywanej sprawie dotyczył oceny, czy ustawodawca, rozciągając obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji prawa do emerytury - na osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., nie naruszył zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. W tym okresie bowiem treścią ryzyka emerytalnego było wyłącznie osiągnięcie wieku emerytalnego (i stażu ubezpieczeniowego), co znaczy, że realizacja świadczenia następowała niezależnie od dalszego zatrudnienia.

Zasada ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, związana jest z bezpieczeństwem prawnym jednostki. Przejawia się w takim stanowieniu i stosowaniu prawa przez państwo, by nie stawało się ono pułapką dla obywatela i by mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na skutki, których nie był w stanie przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań oraz w przekonaniu, że jego działania będą także później uznawane przez porządek prawny.

Rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. spowodowało, że osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. zostały objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego. Aby emeryturę nadal pobierać po 1 października 2011 r., musiały one rozwiązać stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą. W przeciwnym razie ich świadczenie emerytalne ulegało zawieszeniu. Oceniając sytuację tych osób z punktu widzenia zasady ochrony i zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, należy dojść do wniosku, że gdyby w momencie przechodzenia na emeryturę osoby te wiedziały, że będą musiały przerwać zatrudnienie, żeby uzyskać świadczenie emerytalne, to ich decyzja być może byłaby inna, tzn. nie składałyby wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowały zatrudnienie.

Trybunał zwrócił ponadto uwagę, że ustawodawca wprowadził przewidział w art. 194c ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dodanym ustawą z 10 czerwca 2011 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, możliwość ponownego, korzystniejszego od zasad ogólnych, ustalenia wysokości świadczenia dla osób, które złożyły wnioski o emeryturę w latach 2009-2010, a którym świadczenie zostało zawieszono od 1 października 2011 r., jednakże uzależnił skorzystanie

z niej od spełnienia warunku niepobierania zawieszanej emerytury przez 18 miesięcy. Tym samym osoby, które go nie spełnią, mogą wprawdzie przeliczyć wysokość emerytury po rozwiązaniu stosunku pracy, ale na zasadach ogólnych - świadczenie zostanie zatem wyliczone wg kwoty bazowej albo średniego dalszego trwania życia na dzień złożenia wniosku, którego mogliby nie składać, gdyby wiedzieli, że zostanie w stosunku do nich zmieniona treść ryzyka emerytalnego.

Z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw utracił moc art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. Natomiast art. 103a powołanej ustawy pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r.

Ogłoszenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego nastąpiło w czasie trwania procesu w niniejszej sprawie. To powoduje, że orzeczenie Trybunału Sąd uwzględnia z urzędu bez konieczności składania przez ubezpieczoną odrębnego wniosku do organu rentowego. Wynika to z faktu, iż utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego następuje w chwilę wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego i orzeczenie ma w tym zakresie charakter konstytutywny. Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego są powszechnie obowiązujące, abstrakcyjnie adresowane, zawierające normatywną treść (choć w sensie negatywnym) i zbliżają się do regulacji normatywnej - w tych wszystkich wypadkach, kiedy rozstrzygnięcie jest nakierowane na eliminację niekonstytucyjnej normy w pełnym lub częściowym zakresie. Takie cechy należy przypisać orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego stwierdzającemu wprost niekonstytucyjność przepisu prawa, ale także ustalającym zakres treściowy przepisu, w jakim popada on w kolizję z Konstytucją.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 386 § 1 kpc.

SSA Urszula Iwanowska SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko